

A'
TSÁSZÁRI ÉS KIRALYI FELSÉG'
ENGEDELMÉVEL.

6-10-10-10-10

Nro 36.

Költ Bétsben, Pünkösöd Havának (Májusnak)
4-dik napján 1798-dik Efstendőben.

Portugalliai Tudósítások.

A' Lisbonai Kikötőhelybe 47 Ánglus Kalmár-hajók érkeztek Mártz. 25-dikénn, egy Fregáttól és egy Brigantíntól kísértetve. Leg-nagyobb része a' 47 hajóknak, eleséggel vólt meg-rakva, és hadi-készületekkel; melyekből egy rész, Gibráltárba, más két részek pedig, a' Lord S. Vincent Hajósserege, és Portugallia' számára vóltak rendelve.

P p

A' Kádixi Spanyol partokat szemmel tartó Ánglus Hajósseregofztály' erősebbítésére, ismét 6 línei hajót indított Mártz. 24-dikén Lord *S. Vincent*, a' Lisbonai Kikötőhelyből, a' hol maga öt línei hajókkal maradt hátra: de mindég készen vólt a' ki-indulásra. Kádix előtt, 19 línei hajókkal 's egynehány Fregátokkal vizsgálódott e' fzerént *Parker* Vice-Admirális.

(Ezen szemességet igen szükségessé teszi a' Francia'k' szándéka, melyről a' Pári'si Tudósítások között lefzsz emlékezet.)

„Anglia most egyetlen egy Istápja Euró-pának.“ Ily nyilatkoztatás mellett köszönte meg a' Lisbonai Nuncius Mártz. 17-dikén, a' maga fzerentsétlen Ura eránt mutatott tiszteletét a' Portugalliában lévő Ánglus Katonáság' Főkormányozójának, *Stuart* Generálisnak, úgymint a' ki, azon a' napon meg-parantsolta a' Lisbonában tartózkodó Angliai könnyű Dragonys Reg. nek, hogy a' mely emlékeztető-pénzekkel tiszteltettek vala meg Pápa Ő Szentségétől a' nevezett Regementbéliek, Civitavecchiai jómagok-viselésekért: viseljék most azt egy oly Fejedelem' sorsán való meg-illetődéseknek 's annak Személye eránt tartozott tiszteletjeknek bizonyítására, kinek erőss-lelkűségét, még oly éltes korában se' gyengíthettek meg minden visszontagságai a' fzerentsének, valamelyek érdekelhetnek egy embert.

Párisi Tudósítások.

A' Földközi-tengeren lévő részszerént Frantzia, részszerént Frantziaknak hódoló Olasz Kikötőhelyekben, húsz lineai hajók, és kétszáz szállító-hajók állanak kélzen, melyekre 20 ezer főből álló földi Katonaságnál több rakodott fel. A' húsz lineai hajók' Vezérei: *Latouche - Treville*, és *Brueys* Polgárok. A' földi Sereg' Kőrmányozója pedig *Baraguey d' Hilliers*. *Bonapart*et is várták Tulonba. — Folyó hír volt ugyan Párisban, hogy ezen készültek, Egyiptomnak a' Török Udvar meg- egygyezésével lejendő el foglalását erány- zották, honnét az Ánglusok' Napkeleti Indiája ellen szándékoznának a' Fr. ák: bizonyossabbnak tartatott mindazáltal, hogy ezenn említett egész hadi-erő, a' Kádixi Spanyol Hajósseregnek oly tzeállal való ki szabadítására volt rendelve, hogy az egy- egyesülendő Spanyol és Fr. Hajósseregek' védelme alatt, a' Fr. szállító-hajók bátor- ságosan meg állapodván Portugallia' part- jainál a' földi Sereg ki-szállhasson rólok a' Portugalliai földre: annakutánna pedig az egyesülött Hajósseregek Brestnek, és onnét Anglia felé vegyék útjokat.

A' Tengeri dolgokra ügyelő Minister *Pleville le Pelley*, le-tette Ministeri hiva-

P p. 2

talját, 's mindjárt Contre-Admirálissá tételt; *Brueys* Contre Admirális pedig ugyan akkor Vice-Admirálissá. A' Havrei Hajóműhely' Kormányozóját *Forfait* Polgárt nevezte a' köz hír *Pleville*' helyébe, Tengeri dolgokra ügyelő Ministeré.

A' Jakobinusi hangú írásért megtiltatott két Pári'si Újságok közzül egyiknek, *Journal des Hommes libres*; a' másiknak pedig *Ami de la Patrie* vólt a' titulussa.

A' Pári'si Directoriális Újságnak, a' Redacteurnek 19 dik Aprilisi Darabjából:
„Írtak némely Pári'si Újságok, hogy a' Direktórium, 28 millió lívert, 6 lineai hajót 's a' t. kíván Dániától. Az ilyen fundamentom nélkül való Tudósítások ugyan; nem érdemlenek meg-tzáfolást: mindázáltal, hogy a' további terjesztés; és a' Kormányfőek halgatása által; hitelességre ne találjanak kapni: szükség jelenteni, hogy ezen különös állításban egy szó sinsz igaz. — Szint oly fundamentom nélkül való hír, hogy a' Fr. Sereg, Nápoly ellen indul; hogy a' Királyhoz, parantsoló hangon intézte kívánságait; és hogy a' Fr. Hajóssereg, bement egynehány Kikötőlyeibe Szicíliának. Ily tselekedetekre nem lehet következtést formálni, egy Római Konzulnak némely ki-fejezéseiből, melyeket Az, a' Szabad-

ság' első tűzében talált ki-ereszteni a' szá-
jann.

Olasz - Országi Tudósítások.

A' Cisalpina Respublikának több rē-
fzeibe kénytelenítettett ismét fegyveres erőt
küldeni a' Kormányfőnek, az ott folyvást
uralkodó zenebonának el nyomására.

Az Olasz-Országi Fr. Sereg' új Kőr-
mányozója *Brune* Generális, egy katonai
parantsolatot hirdettetett ki Mártz. 8-án,
känn, a' melyben halálos büntetés alatt ti-
lalmaztatik a' Cisalpinusoknak a' kardvi-
selés. Okot szolgáltatott ezen parantsolat-
ra, sok Fr. Strázsáknak éjjelenként tör-
tént le-öldöstetése.

A' Ts. K. Udvarhoz rendeltt Követe
a' Cisalpina Respublikának *Marestalchi* Pol-
gár, útban vagyon már Béts felé.

Florentziába, Toskánai Katonáktól kí-
sértetve, és Fr. Kommiszfzariusok' vigyá-
zása alatt, 50 mázsa ezüsttel terheltt ládák
érkeztek Rómából, melyek, *Safzi* nevű
Pénzváltónál tevődtek le, a' Fr. Respub-
lika' számára. Lukkából is érkezett oda
30 font ezüst és egynéhány font arany, a'
melyek, egy részét teszik azon millió lívernek,
melyet a' Lukkai Közönséges-Társaság ad
költönn a' Fr. Respublikának.

Batáviai Tudósítások.

Erössen rajta van a' Hágai Fr. Követ, hogy minden lehetséges készületeket meg-tesse a' Batáviai Respublikával is az Ánglusok ellen. Ily tzelből, Vliessingenbe utazott Hagából Ápr. 12-dikénn.

A' Nemzeti-Gyűlés' Elölülőjévé egy Róm. Katholikus Pap, *Witbols* nevezetű, választódott Ápril. 13-dikánn. Ez előtt, egy Lutheránus Prédikátor, *van Jonsbeck* volt az Elölülő.

Helvétziai Tudósítás.

A' Bernai közönséges kaszfzábann, öt millió Bernai fontot találtak a' Fr. ák, 's azt mindjárt magokhoz vették; két millió, bátorságnak okáért, Oberlandba szállítódott volt el; de azt is vízfzsa-kívánták fenyegetődzéseik által 's meg is kapták. Elvettek minden hasznavehető ágyút is, és e' felett, valamire szűkségek volt, vagy ételekre 's italokra, vagy ruházatjokra és hadi készületeikre nézve, mindent parantsoltak adatni magoknak: de még mind ezekkel se' elégedtek meg, hanem 16 millió líver adót vetettek ki, a' Bernai, Fryburgi, Solothurni, Lucerni 's Zürchi Kántonokra; továbbá a' Lucerni Káptalanra, és a' Sz. Orbán Apátúrságára; más Kántonokat pedig haddal fenyegettek meg, ha még tovább is halasztják az új Konstitúció' bé-vevését.

A' *Lucern* és *Schwiz* Kántonokbéli Földnépe, éppen nem szenvedheti a' Frantziamódi Konstitútziót. Szintoly értelemben vagyon a' Glarisi, Appenzellben és Appenzell körül is annyira gyűlölik sokann az új Konstitútziót, hogy annak Barátit meg is támadták fegyveres kézzel. *Schwyz* Kántonnak egy Helységében a' nagy piatzon, Feszületet állítottak fel a' Lakosok; 's egy szívvel szájjal kiáltották: Ez az igaz Szabadság-fája! A' mely Szomszéd Helységekben Szabadság-fák állottak már: azokat is ledöntötték, és Kerefszteket állítottak fel azoknak helyébe.

Hogy az új Konstitútzió' ellenségeire annyival inkább rájuk ijjeszsen *Schauenburg* Fr. Vezér; meg-hirdettette, hogy a' Konstitútziót bevett Kántonokkal való egygyességet a' pártos Kántonoknak egészen el fogja vágatni.

Míg ezek így történtek egy felől: az alatt *Arauban*, fel-állott az úgy nevezett Nemzeti Törvényhozó - gyűlés, mely, az Egy, Megoszolhatatlan és Demokratika Helvétziai Respublikát ki-kiáltotta, és Ápr. 16-dikán Direktórokat is választott. Az Ifjabbik Törvényhozó Tanács meg-határozta, hogy szabad legyen neki, az új Konstitútzió'nak két Tzikkelyeit változtatni: de ezen Végzést azonnal semmivé tette az öregebbik Tanács, melynek Elölülője *Ochs*. Már akkor *Arauban* 18 ezer Fr. Katonák

váltak. Ott volt *Schauenburg* Generális, és egy mindenható Fr. Kommisszarius *Le-carlier* is, a' ki *Mengaud* Követnek és *Brienne* Generálisnak rendeléseit is, kedve szerint kaszfizirozza.

A' Genevai kis Respublika, melyet sok ideig vesztegetének a' belső egyenlenségek, kéntelennek látta végre magát Ápr. 15-dikénn estve, hogy egyesítse magát a' Fr. Respublikával: minekutánna az nap dél tájban, két ezer Katonák mentek volna bé szép tsendességgel *Geneva* Városába.

Német Birodalmi Tudósítások.

Ehrenbreitstein Várát szorossabban fogják körül mind untalan a' Frantziák. A' mely Fr. Katonaság Brűzfzel tájjánn állott, és az úgy nevezett Angliai Fr. Sereghez volt rendelve, parantsolatot vett, hogy forduljon meg, 's induljon a' Rajna' jobb meljékére.

Frankfurtból írták Ápril. 22-dikénn, hogy az oda való Vásár (Sokadalom) roszul kezdődött, 's roszszul is végeződött.

Gen. *Bernadotte* Ápr. 23-dikánn érkezett Rastadiba.

A' Rastadti Német Deputátzió' válaszfizát Ápr. 18-dikán vették a' Fr. Követek; de még 24-dik Áprilisig nem adtak volt reá feleletet.

Angliai Tudósítások.

Irlandiát, Bridport és Curtis Admirálisok védelmezik a' Frantziák ellen. *Bridport*, tizenkét lineai hajókkal kezdett el, Április' közepe előtt fel 's alá járkálni. *Lizard* Fokától fogva, *Corkig, Corktó.* fogva pedig *Gallwayig*, öt lineai hajókkal *Curtis* Admirális. Ez, Ápril. 9-dikénn szállott ki a' tengerre; amaz pedig Ápr. 12-dikénn, mely napon, t. i. Londonból, Telegraf (Mészse-író-eszköz) által vett parantsolatot a' Spitheadi Kikötőhelyből való kiindulás eránt.

Anglia' Suffolki és Essexi partjainak védelmére, 7 lineai hajók fekszenek készen a' *Yarmouthi* Kikötőhelyben; és a' szomszéd tenger keblekben 4 lineai hajók. A' napkeleti partokon mindenütt készen állanak a' világosító-tornyok, és jeladó eszközök, melyeknek segítségével által, öt minutumok alatt, hírt lehet adni *Yarmouthból Noréig*, az ellenség hajói' közelgetéséről.

Arra az esetre, ha az Angliai földre való ki-szállásban szolgálni találna a' szerezte a' Frantziáknak: és ennél fogva, a' tengerrel való egygyesülése a' Londoni Kikötőhelynek meg-akadályoztatódna: igen nagy liszt-magazinomok állítatnak fel *Windsornál*, hogy London Városa, szükséget ne lászon eleség' dolgából. A'

Windsori táborba ki megy maga a' Király is 's ki téteti ott a' maga zászlóját. *York* Hertzeg, (kit a' Király Feldmarsallá 's a' szárazon vitézkedő minden Seregeinek Fő Vezérjévé nevezett) és a' Státus-Secretárius, magokhoz hívták a' Londoni Fő-Polgármestert, 's szívére kötötték, hogy London Városának minden Szakaszait buzdítsa, a' Haza mellett való fegyveres ki-kelésre. — Az e' végre önként vállalkozandó Hazafiaknak katonai gyakorlása, oly időben fog tartatni, hogy az által el ne vonatassanak Azok, rendes foglalatosságaiknak követésétől.

„Irlandiában, egész keménységgel igyekezik *Abercrombie* Generális végre hajtani, a' Pártosok' le-tesendesítése végett közönségesse tett Hirdetményt. Tíz napokat szabott ki minden Lakosoknak, a' náluk lévő fegyver' ki-adására; melyet ha el mulatnak tselekedni: fegyveres erő által fognak arra kényszerítödni. Megparantsolta azt is, hogy minden Ház' elibe egy táblát kell ki-függeszteni, a' melyre reá legyenek írva a' Ház' minden Lakosainak nevei. Estvéli kilentz óra után majd egy, majd más vidéken meg-fognak vizgáltatni a' Házak: 's ha hibázni fog valaki, vagy ha a' Lakosok számán felül találtatik ott más Személy: úgy fog tartatni mint Pártos. Ezen parantsolat, a' Pártosok' éjjeli öfz-

fze gyülekezéseinek meg gátolására tzeloz. Azonban még is nagy számmal vagynak a' Pártosok. Némely csoportjaik, ágyút is hordanak magokkal, gyakran özfze-kapnak a' Kir. Katonákkal; a' Polgár-katonaságot pedig igyekeznek magok részére hajtani. Állottak is hozzájuk, nem kevés Polgár Katonák, 's más Pajtásaikat is igyekeztek magok után vonni. Az ilyen hitetlen Katonák közzül, a' kik el fogattattak: Másoknak rettentő példájokra, agyon lövették."

„Napkeleti Indiába a' földi Sereg erőssebbítésére, fegyvert 's ágyút is küldött mostanság a' Londoni Udvar, *Colpoys* Admirálissa által."

Orosz-Birodalmi Tudósítások.

Az Orosz Sereg azon Oszttálynának, mely, Fr. Kiköltözttekből áll, *Conde* Hertzeg' vezérlete alatt, Orosz Formaruhát adott ugyan *Pal* Tsászár: de meg-ígérte, hogy ha alkalmatossága lesz még ezen Vitézeknek vizsgálata téri a' magok Hazájokba: akkor oly Formaruhát fog nékiek tsináltatni, mint a' melyet viseltek a' Rajnai Seregnél. A' zászlójok is Orosz Tsászári egyébaránt; hanem a' szegletein liljomok szemléltetnek. *Conde* Hertzegnek, mint ezen Seregosztály Főgondviselőjének, minden közbevetés nélkül egyáltalában a' Tsászár-al lesz dolga. A' Főquártély *Conde*

Hertzegnek, fog lenni *Dubnóban*; a' Sereg' több Főquártélyainak helyeiül, *Kowel Wlodzimiers, Luck, és Uzzeminice* vagnak ki-nevezve. A' Katonaság falukra osztatik fel. Az esküvés' formájnak, melyel, *Conde* Hertzeg' Serege kötelezte magát *Pál* Tsászár' hívségére, ez az értelme: „Ígérem, hogy az Orosz Tsászári Birodalombéli Törvényekhez alkalmaztatom magamat, míg az Ő Felsege' szolgálatjában maradok, és azon szempillantásig, melyben az én Hazámba, Fr. Országba visszátérek.”

A' néhai Lengyel Királynak *Stanislaus Augustus*nak Pétersburgban mostanság lett el temettetése, hetven ezer rubelbe került. A' Királyi holttestből ki-vevődött a' szív, 's bé-balsamoztatván, 15 Kozákok' őrizete alatt, Pétersburgból Krakkóba vitetett, az ott lévő temető-helyekbe a' néhai Lengyel Királyoknak.

Merlin, Giseh, Skorelski és Brunette nevű négy Adjutánsait Néhai *Stanislaus Augustus*nak, Hadnagyokká nevezte *Pál* Tsászár a' maga Seregénél.

Béts.

Tegnapelőtt, *Esprit* nevű, nem katonai rendből való Polgár Kurír, érkezett ide Parisból.

A' Státus' nevében, kész-pénz helyett adott Kötelező-Írások betse, jóval kezdett nevedekdni tegnapelőttől fogva.

Rastadtba nem küldötte visszsa Gróf Cobenzelt F. Urunk hanem további rendelesekig, Külső dolgokra ügyelő Ministerré nevezte, B. *Thugut*' helyébe, a' ki több ízben kérte az említett Ministerség alól való fel-óldoztatását. Már most B. *Thugut* Konferentziális-Minister, és egyfzersmind az Olasz-Országai, Dalmátziai, Isztriai, 's Albániai új Birtokokra nézve, Fő-Kommisszáriussa; és szükséges hatalommal fel ruházott Ministere Ő Felségének.

A' Magyar és Tseh Koronák' Örökösse *Ferdinánd* Fő-Hertzeg, lett Tulajdonos Generálissává azon Dragonyos Regnek, melynek Proprietáriussa Néhai 2-dik *Leopold* Tsászárvolt Toskánai Nagy-Hertzeg korában, és a' mely azolta, Tsászárvolt Ő Felsége' nevére neveztetett.

Generálmájorokká nevezte a' Felség *Görger*, *Mandell*, és *Gottesheim* Obersterket.

Nyóltz új Regementek állítódnak fel, úgymint négy gyalog magyar, és négy könnyű lovas Reg. ek. A' gyalogok a' 4-dik Batalionokból; a' lovasok pedig az 5-dik Osztályokból. Ketteje ezen új lovas Regementeknek, Huszár. Az új Reg. ek között egynek Obersterévé nevezte Fels. Urunk *Gyulay* Oberstlieutenántót.

Szerentséssen tevődnek itt a' próbák közönséges helyen, az újkészületű katonai puskákkal, melyek, könnyebbek az eddig valóknál.

Tegnapelőtt érkezett ide egy Staféta azzal a' szomorú hírrrel, hogy Mélt. *Pázkuthy* Sándor Úr, a' Sz. István Rendjének Vitéze, Fiume szabad Kikötőhelyének 's Városának, és az egész Magyar Tenger-meljének Igazgatója (Gubernátora), nem különben Fiume 's Buccari Tenger-meljeki Városoknak Polgári-Kapitánya, és Katonai-Kommendánsa, 's Ő Felsége' Udvari-Tanátsósa, Horvát-Országnek *Várasd* Városában hirtelen főrrő betegségbe esett, 's más napra ki múlt a' Világból.

A' boldog emlékezetű, 's magát a' Magyar Literátura körül sok bétses Magyar Könyvei által érdemessé tett *Bod* Péternek, egy igen szép talentomokkal bíró fijá, *Bod* Elek Úr, a' most közelebb múltt Ápr. 21 - dik napján, az itt lévő Medica Facultástól Orvos - Doktori grádussal tiszteltetett meg.

Egynehány naptól fogva gyakor esőzések járnak itten. Máj. 2-dikán leg először hallatott menydörgés, a' mely nagy zápor esővel vőlt egybe kötötte.

A' Ts. K. Udvarnal Fr. Követséget viseltt *Bernadotte* Generális, elmenetelkor, egy *Jablonovski* nevű Lengyel Ifjat is

vitt el innét magával, Adjutánsnak vévén
Azt fel maga mellé.

Magyar-Ország.

A' Királyi Táblánál Ítéző-Mesterséget
érdemessen folytatott: de Ápr. 25-dikén,
életének 48 dik eszt. jében tüdő-gyulladás-
ban meg-halálozott Királyi Tanácsos T.
Mihályfi István Úr helyébe, Ítéző-Mester-
re neveztetett még az nap, a' Tábla' Elöl-
ülőjétől Personális Ö Ngától, Kir. Taná-
csos T. *Kelemesi Melczer* László Úr.

N. Bihar Vármegyében fekvő *Kozd-
gyán* és *Szelistie* nevű Camerális Helysé-
geket, örökös jószágul nyerte F. Urunktól,
a' nevezett N. Vármegyének egy E. Asz-
szeszszora *Száraz* 'Sigmond Úr; ugyan azon
Vármegyében fekvő *Nan Hegycsell* nevű
Helységet, Szerdahelyi Ignácz Úr, ki a'
F. Kamaránál Registránsi Tifztséget visel
ezen Úr Testvére' Fia *Szerdahelyi György*
Úr pedig *Kranosesdet*, mely Camerális jó-
szág, hasonlóképpen Bihar Vármegyében
fekszik.

A' Debretzeni Distriktuális Táblánál
Aszszeszszorságot viseltt, de meg-halálo-
zott Vajai *Vay* József Úr helyébe, méltó-
ztatott Fels. Urunk, valóságos Aszszesz-
szorra nevezni az említett Táblához Bárá
Prényi István Urat, ki már eddig is vi-
selt feleslegvaló Aszszeszszorságot azon Táb-
la mellett.

Elegyes Tudósítások.

A' Stokholmi Újságok sértő módra érdeklették a' külső Hatalmasságokat, és sok oly más rendeletlenségeket is engedtek meg magoknak, a' melyeket nem nézhetett tovább bé hunyt szemmel a' Király, hanem megparantsolta Mártz. 26 dikánn, hogy azon Újságokra; a' melyek közönséges engedelem nélkül íródtak volt addig, engedelmet kell kérni; általjában pedig, minden Újságokat, a' Kir. Kantzelláriára kell a' ki nyomtatás előtt küldeni; helybehagyattatás végett.

Kosciuskó, az Amerikai Respublika Fővárosában Filadelfiában meghalálozott a' mint írják, s hagyta minden vagyonját, a' mellette Szekretáriusságot viselt *Niemcewies* Lengyel Tudósnak, a' ki főképp a' Versszerzésben nevezetessé tette magát.

Meg lehet szerezni Vátzon 2 forintért, Máramarosi Gottlieb Antal Könyvnyomtatónál, az újjonnan ki-jött és meg bővített Katholikus Énekes Könyvet, mely a' Szeleptsenyi és Tsiki nevezet alatt esmeretes Könyvekből, az elszendőnek rendi szerént ki-válogatott leg szebb énekeket, orgonához alkalmaztatva foglalja magában.